

Forord

Antallet af brugere og aktivitetsniveauet på de sociale medier er steget eksplosivt gennem de senere år, og dermed også muligheden for at få interessen for en fælles sag til at spredes – om ikke med lynets hast – så dog i et meget heftigt tempo. For eksempel har *me too-bevægelsen* sat fornyet fokus på kvinder, køn og ligestilling og dermed slået fast, at også på vores breddegrader er der fortsat behov for en saglig debat om kønnenes rolle og samspil.

I årets udgave af *Herregårdshistorie* har vi også fokuseret på herregårdens kvinder under et særligt tema om *herregårdsfruer* gennem tiden. For selvom det hedder en *herregård* – hvilket refererer til mændenes rolle som ”hærmænd” i kongens hird/hær – var kvinderne gennem tiden markante skikkelser på de danske herregårde. De havde tit stor magt og indflydelse blandt eliten i det danske samfund. Den daglige opgave med at drive den store ”organisme” eller ”organisation”, som en herregård er, har også altid været et hverv, der blev udført i fællesskab. Kvinderne stod derfor også ofte i spidsen for herregårdens mange funktioner og optrådte således som både bygherrer, politiske aktører og som omdrejningspunkt for gårdens selskabsliv. Også i dag er det at lede en herre-

gård en opgave, der løses i fællesskab – med mange nye aktører på banen. Artiklerne om de historiske herregårdsfruer er fagfællebedømt.

Et andet – og lidt mindre – tema i bogen handler om herregårdene og Anden Verdenskrig. De udfordringer og dilemmaer, som Anden Verdenskrig og den danske besættelsestid førte med sig for befolkningen generelt, gjorde sig selvsagt også gældende for de danske herregårde og deres ejere. Og nogle forhold satte særligt deres spor i den danske herregårds historie. Med Besættelsen og udbruddet af krigen forbedredes afsætningsforholdene for det danske landbrug efter 1930’ernes nedgangsperiode. Tyskland kunne – på den danske stats regning – aftage hele landbrugsproduktionen, og finanserne på landets små såvel som store landbrug bedredes.

Imidlertid fik krigen hurtigt vidtrækkende konsekvenser for den store bevaringsværdige bygningsmasse, som herregårdene repræsenterede. I Danmark gik det måske ikke helt så galt med bygningerne som i Tyskland, hvor mange herregårde – i lighed med andre markante bygningsværker – blev ramt af bombninger og total destruktion i løbet af krigsårene. Men her i landet tiltrak de store huse sig også opmærk-

somhed, og en række danske herregårde blev således midlertidigt indrettet som indkvarteringsfaciliteter for soldater, flygtninge eller syge. Det – og meget andet relateret til krigen – kan man læse mere om i de tre artikler, der behandler emnet i bogen.

Bogen afsluttes med artikler om herregårdsgolf og den mulige forbindelse mellem Gammel Estrup og et kalkmaleri i Auning Kirke. På denne måde fortsættes den bredt formidlende linje, som gennem mange år har været bogens varemærke – og som sikrer, at der er noget for så godt som enhver smag.

Rigtig god fornøjelse med læsningen.

Gammel Estrup den 12. oktober 2018
Britta Andersen, museumsdirektør